

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Sverigefinska Pensionärers remissvar rörande Nästa steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik SOU 2017:60

Sverigefinska Pensionärers styrelse har gått igenom utredningens förslag och vill lämna följande remissvar som begränsas att omfatta endast vissa delar av betänkandet.

I dag bedrivs minoritetspolitiken i olika takt och på olika sätt i förvaltningskommunerna. Kommunerna tolkar lagen på olika sätt och det finns kommuner där inte mycket har skett i förskole- och äldreomsorgsfrågor trots att man flera år har varit med som förvaltningskommun. Även samråd bedrivs och organiseras på många olika sätt.

Väldigt stor andel av dem som representerar den sverigefinska minoriteten består av personer som har redan lämnat arbetslivet, i många kommuner fattas de yngre och de som är kvar i arbetslivet i samrådet. Vi anser med hänsyn till detta att en översyn av situationen är bra och det behövs.

Gällande utredningen och om de förändringsförslag som föreslås vill vi ta fram följande:

4.2.2 Att alla kommuner ska anta dokumenterade minoritetspolitiska mål och riktlinjer som ska följas upp. **Detta är bra, men det är viktigt att formuleringen skrivs så att detta blir tvingande för kommunerna.**

4.2.3 Skyldigheten i 3 § minoritetslagen att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter bör göras ovillkorlig för alla kommuner och landsting. Bestämmelsen bör förtydligas med att informationen avser även det allmännas ansvar. Vidare bör skyldigheten avse såväl minoritetslagen som föreskrifter lagen hänvisar till. I bestämmelsen bör anges att det är statliga myndigheternas verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken som ska informera. **Detta är viktigt, men bör också gälla kommunpolitikerna och tjänstemännen.**

4.3.1 Minoriteterna har inte tillräckliga förutsättningar för att vara jämbördiga parter i samråd. Bara 40 procent av kommunerna betalar någon form av ersättning för deltagare i samråd. **Samråd genomförs oftast under arbetstid. Kommunens representanter deltar i samråd under betald tid, men om minoriteten representeras av en person som måste ta ledigt från arbetet utan lön blir detta ohållbart, om kommunen inte ersätter detta. Vi upplever detta som hinder för att få yngre deltagare till samrådet. Man borde skriva i lagen att om man har förlorat arbetsinkomst i samband med samråd, ersätts detta med förvaltningsområdesmedel.**

5.1 och 5.2 Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget fick ett gemensamt uppföljningsansvar för minoritetspolitikens genomförande. Länsstyrelsen gavs uppföljningsansvar för de nationella minoriteterna och för de nationella minoritetsspråken. Detta uppdrag innehöll inte en möjlighet till sanktioner ifall kommunen inte följer lagen.

Oberoende av om en ny särskild myndighet inrättas eller inte bör en möjlighet till sanktioner mot en kommun som inte följer lagen införas.

6.3.5 och 7.5 De nationella minoriteters rättigheter inom förskolan och äldreomsorgen ska överföras från minoritetslagen till skollagen respektive socialtjänstlagen. **Detta är positivt.**

7.3 Föreskriften att kommunen ska erbjuda ”hela eller delar av verksamheten” på språket bör ersättas med att kommunen ska erbjuda äldreomsorg hela eller en väsentlig del av omsorgen på minoritetsspråket. **Detta är viktigt och bör omfatta även kommunerna utanför förvaltningsområdet.**

7.3 Regleringen om språk bör kompletteras med en föreskrift för kommunen att inom ramen för verksamhet på minoritetsspråk särskilt beakta de äldres behov av att kunna upprätthålla sin kulturella identitet. **Detta är viktigt. Som man skriver i utredningen hör språket och kulturen ihop. Kunskapen i det lärda språket (svenska) kanske försvinner och olika kulturella delar som maten, musiken och dansen/rörelsen som hör till den kulturella identiteten blir ännu viktigare. Därför bör äldreomsorgen tillhandahålla möjligheten att inkludera minoritetskulturen i omsorgen. Det är också mycket viktigt att personalens kulturkompetens stärks genom utbildningsinsatser.**

8.2.2 Ytterligare skriver man i utredningen: Det krävs ett mer strategiskt angreppssätt för att säkra tillgången på personal med kunskaper i minoritetsspråk. Bristen på personal väntas växa de kommande åren. För att öka tillgången till personal med språk- och kulturkompetens inom vård- och omsorgsyrken behövs både kortsiktiga och långsiktiga insatser på statlig och kommunal nivå. **Förslag:** Regeringen bör ge uppföljningsmyndigheten ett övergripande ansvar för att följa och informera om utbudet av utbildningar och andra möjligheter till kompetensutveckling.

I många kommuner är man idag tvungen att söka personal i Finland, vilket inte är den bästa möjliga lösningen, eftersom kulturkompetensen samt kunskap om det svenska samhället är oftast bristfällig för de nyinflyttade. Olika möjligheter till att utbilda tvåspråkig personal inom förskola, skola och äldreomsorg bör startas snarast. Även spridning av information om utbildningar.

11.2 De nationella minoriteterna och minoritetsspråken bör ges ökad plats och synlighet i public service och annan media.

Detta är mycket viktigt särskilt gällande den första generationen.

Övrigt

Många äldre behöver hälso-och sjukvård på finska. Att använda tolk i detta sammanhang är inte en idealisk lösning. Man borde även kunna ge sverigefinnarna bättre möjligheter till vård på finska.

